

GEZ**KARTA ADRESOWA ZABYTKU****Karta nr**

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: pld. zach.

4. Adres

ul. Główna nr 7a
Nr ewid. dz. 159/1

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołecka gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny. Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty eternitem. Elewacje kształtowane w tynku. Otwory okienne współczesne, drzwi współczesne. Szczyt drewniany osłonięty włókniną. Cokół murowany, tynkowany

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Tynki zabrudzone, średni stan drewna w szczytach.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną, po uprzednim przebadaniu więźby dachowej.
Przywrócić pierwotne podziały w oknach.
Prowadzić prace konserwacyjne – bieżące drewna.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płn. wsch. Widok od strony: wsch.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>		<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Główna nr 10 Nr ewid. dz. 120</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>	

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny w konstrukcji murowanej. Zwarta, wydłużona bryła, dach dwuspadowy, kryty dachówką. Elewacje kształtowane w tynku. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Stalarka okienna drewniana, pierwotnie 8 – dzielna. Drzwi drewniane płycinowe – z naświetlem i bez. Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt utracił wartość zabytkową
Stan zagrożenia budowlanego

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

**11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków)**

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płn. wsch.</p> 		<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Główna nr 16 Nr ewid. dz. 120</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>	

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny. Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty eternitem. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym z detalem łęku i ząbkowania nad nimi. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego. W elewacji frontowej niewielki ryzalit ujmujący 2 centralne osie.

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Ubytki w cegle, ślady kitowań i przemalowań.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Zachować ceglane elewacje, przeprowadzić ich konserwację.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.
Zachować formę cokołu

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płn. zach.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Główna nr 17-19 Nr ewid. dz. 150/1 i 149/2</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, z naczółkami, kryty dachówką ceramiczną. Elewacje kształtowane w cegle. Na parterze otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym z detalem łuku i ząbkowania nad nimi, na poddaszu opracowane analogicznie, zwieńczone łukiem pełnym. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. Stolarka okienna współczesna. Drzwi drewniane przeszklone, ujęte w pełny łuk. Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego. W elewacji frontowej ryzalit obejmujący drzwi wejściowe, przechodzący w lukarnę. Szczyt lukarny opracowany ze splywem. W szczytach bocznych ceglane sterczyny zwieńczone płasko.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować budynek, jego bryłę i formę.

Zachować ceglane elewacje.

Zachować formę cokołu.

Prowadzić prace zachowawcze przy obiekcie.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

Karta nr

1. Nazwa

BUDYNEK GOSPODARCZY

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: zach.

4. Adres

ul. Główna nr 17
Nr ewid. dz. 150/1

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek gospodarczy w konstrukcji murowanej. Zwarta, wydłużona bryła, dach dwuspadowy, wypłaszczony, kryty papą. Elewacje kształtowane w cegle, fasada w parterze tynkowana. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym z detalem łęku i ząbkowania nad nimi. Gzyms międzykondygnacyjny z detalem ząbkowania. Stolarka okienna zróżnicowana – oryginalna metalowa o drobnych podziałach. Drzwi współczesne Cokół murowany.

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Zabrudzenia i ubytki cegły.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Zachować ceglane elewacje, przeprowadzić konserwację cegły, uzupełnić ubytki. Wymienić pokrycie dachowe na blachę tytan-cynk.
Przeprowadzić renowację stolarki okiennej i tynków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płd. wsch.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Główna nr 20 Nr ewid. dz. 71</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty blachodachówką. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym z detalem łuku i ząbkowania nad nimi. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. W szczycie pojedyncze okno flankowane mniejszymi, bez detalu. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego.

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować budynek, jego bryłę i formę.

Zachować ceglane elewacje.

Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.

Zachować formę cokołu.

Wprowadzić podziały okienne.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ**KARTA ADRESOWA ZABYTKU****Karta nr**

1. Nazwa

BUDYNEK GOSPODARCZY

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: pld. wsch.

4. Adres

ul. Główna nr 20
Nr ewid. dz. 71

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek gospodarczy w konstrukcji murowanej. Zwarta, wydłużona bryła, dach dwuspadowy, wypłaszczony, kryty papą. Elewacje kształtowane w dwubarwnej cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym z detalem łęku i ząbkowania nad nimi. Gzyms międzykondygnacyjny z detalem ząbkowania. Stolarka okienna zróżnicowana – oryginalna metalowa o drobnych podziałach. Drzwi drewniane, pionowo szalowane, zwieńczone łukami odcinkowymi. Elewacje w białej cegle, czerwone aplikacje w narożach, opaskach okiennych, zwieńczeniach, i gzymsie.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Zawilgocenia w przyziemiu, zabrudzenia cegły.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Zachować ceglane elewacje, przeprowadzić zabieg czyszczenia cegły.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.
Wykonać zabezpieczenie przeciwwilgociowe.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ**KARTA ADRESOWA ZABYTKU****Karta nr**

1. Nazwa

PLEBANIA

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: pld. zach.

4. Adres

ul. Główna nr 23
Nr ewid. dz. 145/2

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołecka gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny – plebania. Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty dachówką ceramiczną. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. W szczycie podwójne okno flankowane mniejszymi, bez detalu. W szczytach i na osi wejścia masywne sterczyny zwieńczone płasko. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne. Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry – po remoncie

Zachować budynek, jego bryłę i formę.

Zachować ceglane elewacje.

Zachować formę cokołu.

Prowadzić prace zachowawcze przy obiekcie.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

Karta nr

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: płn. zach.

4. Adres

ul. Główna nr 29
Nr ewid. dz. 141/2

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołecka gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, z naczółkami kryty blachodachówką. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. W szczycie podwójne okno flankowane mniejszymi, bez detalu. W szczytach i na osi wejścia masywne sterczyny zwieńczone płasko. Na osi ryzalit przechodzący w lukarnę. W parterze ganek wgłębny z otworem zwieńczonym łukiem pełnym, nad nim dwa okienka zwieńczone łukiem pełnym. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry – po remoncie.

Zachować budynek, jego bryłę i formę. Zachować ceglane elewacje. Zachować formę cokołu. Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną. Przeprowadzić bieżące prace zachowawcze obiektu.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ**KARTA ADRESOWA ZABYTKU****Karta nr**

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: płn. zach.

4. Adres

ul. Główna nr 33
Nr ewid. dz. 138/5

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny w konstrukcji murowanej. Zwarta, wydłużona bryła, dach dwuspadowy, kryty blachodachówką. Elewacje kształtowane w tynku. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Stołarka okienna współczesna. Drzwi współczesne. Na osi wtórna murowana dobudówka – wiatrołap. Cokół murowany. Na ścianie szczytowej południowej wtórny drewniany balkon.

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry po remoncie

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">KAPLICA SŁUPOWA</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">lata 30. XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: zach.</p> 		<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Główna nr 45 Nr ewid. dz. 134/8</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>	

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Kapliczka słupowa. Obiekt w formie masywnego filara, 3 – poziomowy. Cokół i dwa poziomy. Cokół nieco wysunięty przed lico, pierwszy poziom najwyższy z płytniki niszami zwieńczonymi łukiem odcinkowym, drugi poziom niższy z głębszymi niszami zwieńczonymi łukiem odcinkowym. Między 1 a 2 poziomem profilowany gzyms. Obiekt zwieńczony dachem dwuspadowym, krytym dachówką ceramiczną.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry po remoncie.

Zachować obiekt, jego bryłę i formę.

Prowadzić prace zachowawcze.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: zach.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Lichnowska nr 8-10 Nr ewid. dz. 107 i 106/1</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny. Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta, okazała bryła, dach dwuspadowy, z naczółkami, kryty dachówką. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. W szczycie dwa okno flankowane mniejszymi, bez detalu, nad nimi nisza w formie półkola, oddzielona kolejnym gzymsem. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne. Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować budynek, jego bryłę i formę. Zachować ceglane elewacje. Zachować formę cokołu. Wymienić jednolicie pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną. Przywrócić podziały w oknach.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">lata 20. 30. XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: zach.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Lichnowska nr 12 Nr ewid. dz. 101</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty eternitem. Elewacje kształtowane w tynku. Otwory okienne w formie zbliżone w proporcji do kwadratu. Gzyms wieńczący profilowany – łamany. W szczycie okno flankowane mniejszymi, bez detalu. W elewacji frontowej lukarna zwieńczona profilowanym gzymsem, z dachem dwuspadowym. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Zabrudzenia tynku, ślady po przemalowaniach.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.
Przywrócić docelowo podział 6 – dzielny.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ**KARTA ADRESOWA ZABYTKU****Karta nr**

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

lata 20. XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: płn. wsch.

4. Adres

ul. Szkolna nr 2
Nr ewid. dz. 88/3

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny . Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, z naczółkami kryty dachówką. Elewacje kształtowane w tynku. Otwory okienne na piętrze w formie zbliżone w proporcji do kwadratu, w parterze prostokątne, w części – przebudowane. Gzyms wieńczący profilowany – łamany. W szczycie triforium bez detalu. dwuspadowym. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne cokol z lokalnego kamienia granitowego. Okna ujęte w opaski okienne nawiązujące w stylu do secesji / art deco. Wejścia poprzez wtórne drewniane ganki.

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Zabrudzenia i ubytki tynku, w części skrajnej (południowej) zawilgocenie w przyziemiu.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Przeprowadzić remont elewacji, zabezpieczyć przed zawilgoceniem.
Przeprowadzić zabiegi osuszające.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

Karta nr

1. Nazwa

**BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
SZKOŁA**

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: zach.

4. Adres

ul. Szkolna nr 3
Nr ewid. dz. 130

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek oświaty. Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta, okazała bryła, dach dwuspadowy, kryty dachówką ceramiczną. Elewacje kształtowane w cegle. Obiekt w rzucie zbliżony do litery C. Ryzalit ceglany flankowany ozdobnym szczytem schodkowym zakończonym masywną sterczyną pokrytą daszkiem 4 – spadowym. Elewacja tynkowana artykułowana symetrycznie w partii okien cegłą. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Stolarstwo okienne współczesne. Drzwi współczesne. Lewe skrzydło budynku opracowane w tynku, fragmentarycznie w cegle – skrzydło dobudowane później. Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować budynek, jego bryłę i formę.

Zachować ceglane elewacje.

Zachować formę cokołu.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">koniec XIX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: wsch.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Szkolna nr 4 Nr ewid. dz. 87/2 i 87/4</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny. Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta, okazała bryła, dach dwuspadowy, z naczółkami, kryty dachówką. Elewacje kształtowane w cegle, wtórnie w tynku. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, w części przebudowane. W szczycie w konstrukcji szachulcowej podwójne okno flankowane mniejszymi, bez detalu. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne. Okna połaciowe w dachu. Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego.

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Zachować ceglane elewacje i szachulec w szczycie, docelowo odtworzyć elewacje ceglane. Zachować formę cokołu.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.
Docelowo wprowadzić okna z podziałami.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

Karta nr

1. Nazwa

CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

ul. Szkolna nr 5
Nr ewid. dz. 129/2

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Teren cmentarza częściowo otoczony murem murowanym ogrodzeniem Zachowany nieliczny starodrzew oraz nagrobki z początku XX w.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni

Zachować obiekt
Zinventaryzować i utrzymać najstarsze nagrobki.
Utrzymać starodrzew – dokonywać cięć pielęgnacyjnych.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

Karta nr

1. Nazwa

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JAKUBA APOSTOŁA

2. Czas powstania

XV w., XVII w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: pld. wsch.

Widok od strony pld. zach.

4. Adres

ul. Szkolna nr 5
Nr ewid. dz. 129/2

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

Rejestr zabytków nr 9 z dnia 13.07.1936 r.

8. Historia, opis i wartości

Ostrowicka świątynia powstała w 1402 r. Najstarszą jej część stanowi obecny chór mniejszy – prezbiterium, które w XV w. zostało wydłużone ku wschodowi poprzez dobudowanie trójbocznej apsydy. Najwyższa, czwarta kondygnacja – pełniąca funkcję dzwonnicy obecny kształt otrzymała w wyniku nadbudowy górnej części ceglanej wieży po pożarze w 1653 r. Kościół był wielokrotnie remontowany, większe prace odnowieniowe wykonano w nim w 1683 r. i 1857 r. Renowację jego wnętrza przeprowadzono w 1933 r. W grudniu 2006 r zakończono remont wieży kościoła. W 1936 r. kościół w Ostrowitem wpisany został do rejestru zabytków.

Budynek kościoła w konstrukcji murowanej w stylu gotyckim. Okazała zwarta bryła nakryta dachem dwuspadowym krytym dachówką ceramiczną. Nieco niższe prezbiterium zakończone absydą na planie połowy sześcioboku, zwieńczone dachem wielospadowym, od zachodu masywna wieża z drewnianą nadbudową krytą dachem czterospadowym – ostrosłupowym, pokrytym gontem. Absyda oszkarpowana. Elewacje w większości z cegły, w dolnych częściach z domieszką kamienia, na kamiennym cokole. Elewacje wieńczy tynkowany pas fryzu. Okna ostrołukowe, z witrażami. Wieża w parterze artykułowana w kamieniu z ostrołukowym wejściem do kościoła, piętro z wysokimi i okazałymi niszami w formie biforiów, kolejna kondygnacja niższa z niewielkimi biforiami, flankowanymi okulusowymi niszami, ostatnia kondygnacja szalowana pionowo deskami. Wnętrze częściowo przesklepione, częściowo z drewnianymi stropami, zabytkowe wyposażenie.

Wartość: bardzo wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan Zachowania: dobry

Zachować obiekt
Zachować ceglane i kamienne wątki.
Prowadzić prace zachowawcze.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">KAPLICA CMENTARNA</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w. , II połowa XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony pld. wsch.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Szkolna nr 5 Nr ewid. dz. 129/2</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek kaplicy w konstrukcji murowanej. Niewielka zwarta bryła nakryta dachem dwuspadowym krytym dachówką. Elewacje opracowane w cegle. Nad parterem gzyms z detalem ząbkowania. W szczytach sterczyny zwieńczone kształtką ceramiczną w formie wypłaszczonego ostrosłupa. Mur o ceglanych przęsłach z wążkiem uzupełnianym granitem, w nieregularny sposób i na granitowym cokole, słupki ceglane w formie filarów przewyższające wysokość muru, zwieńczone ceramiczną kształtką w formie wypłaszczonego ostrosłupa. Do kaplicy prowadzą okazałe, drewniane wrota zwieńczone łukiem pełnym..

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować obiekt

Zachować ceglane i kamienne wążki.

Prowadzić prace zachowawcze przy założeniu.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">OGRODZENIE CMENTARZA</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w. , II połowa XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony pld.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Szkolna nr 5 Nr ewid. dz. 129/2</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Mur cmentarny ceglany, uskokowy na kamiennej podmurówce, w ceglanych ścianach elementy ciosów kamiennych. Mur dzielony na przęsła słupkami wychodzącymi zarówno przed lico, jak i ponad wysokość dwuspadowych daszków, wieńczących mur.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować obiekt

Zachować ceglane i kamienne wątki.

Prowadzić prace zachowawcze przy założeniu.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

**11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków)**

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ**KARTA ADRESOWA ZABYTKU****Karta nr**

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok od strony: płn. wsch.

4. Adres

ul. Szkolna nr 8
Nr ewid. dz. 83/1

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalny w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty blachodachówką. Elewacje kształtowane w tynku. Otwory okienne przebudowane. Budynek docieplony.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt utracił wartość zabytkową

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

**11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków)**

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płd. wsch.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Szkolna nr 12-14 Nr ewid. dz. 82 i 81/1</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty eternitem. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. W szczycie okno flankowane mniejszymi, z łukiem nad oknami, nad nim okulus. W szczytach i na osi wejścia masywne sterzyny zwieńczone płasko. Na osi ryzalit przechodzący w lukarnę. W parterze ganek wgłębny z otworem zwieńczonym łukiem pełnym, nad nim dwa okienka zwieńczone analogicznie. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować budynek, jego bryłę i formę.

Zachować ceglane elewacje.

Zachować formę cokołu, oczyścić cokół.

Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną, kominy poddać przemurowaniu. Prowadzić prace zachowawcze.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK MIESZKALNY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płn. wsch.</p> 		<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Szkolna 16-18 Nr ewid. dz. 80 i 79/1</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>	

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta bryła, dach dwuspadowy, kryty blachodachówką. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym. Gzyms wieńczący z detalem ząbkowania. W szczycie podwójne okno flankowane mniejszymi, z łukiem nad oknami, nad nim nisza. W szczytach i na osi wejścia masywne sterczyny zwieńczone płasko. Na osi ryzalit przechodzący w lukarnę. W parterze ganek wgłębny z otworem zwieńczonym łukiem pełnym, nad nim dwa okienka zwieńczone analogicznie. Stolarka okienna współczesna. Drzwi współczesne Cokół murowany, z lokalnego kamienia granitowego. Słupki ogrodzeniowe w konstrukcji z kamienia lokalnego- granitu, obłożone cegłą.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry, po remoncie

Zachować budynek, jego bryłę i formę.

Zachować ceglane elewacje.

Zachować formę cokołu.

Prowadzić prace zachowawcze.

Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konservatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konservatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i
niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p style="text-align: center;">BUDYNEK GOSPODARCZY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p style="text-align: center;">początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p style="text-align: center;">OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płn. wsch.</p> 			<p>4. Adres</p> <p style="text-align: center;">ul. Szkolna 18 Nr ewid. dz. 79/1</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Obiekt w konstrukcji murowanej. Zwarta, wydłużona bryła, dach dwuspadowy, kryty dachówką cementową. Elewacje kształtowane w cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym z detalem łuku nad nimi. Stolarka okienna zróżnicowana – oryginalna metalowa o drobnych podziałach. Drzwi drewniane, pionowo szalowane, zwieńczone łukami odcinkowymi. Dwoje okazałych wrót. Cokół z lokalnego kamienia granitowego.

Wartość: średnia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Ślady przemurowań.
Zabrudzenia cegły.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Zachować ceglane elewacje.
Zachować formę cokołu.
Wymienić pokrycie dachowe na dachówkę ceramiczną.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		Karta nr
<p>1. Nazwa</p> <p>BUDYNEK MIESZKALNO - GOSPODARCZY</p>	<p>2. Czas powstania</p> <p>początek XX w.</p>	<p>3. Miejscowość</p> <p>OSTROWITE</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> <p>Widok od strony: płn.</p> 		<p>4. Adres</p> <p>ul. Szkolna nr 26 Nr ewid. dz. 74</p> <p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo: pomorskie</p> <p>powiat: chojnicki</p> <p>gmina: Chojnice</p> <p>6. Formy ochrony</p>	

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Budynek mieszkalno – gospodarczy w konstrukcji murowanej. Zwarta, wydłużona bryła, dach dwuspadowy, wypłaszczony, kryty papą. Elewacje kształtowane w dwubarwnej cegle. Otwory okienne w formie pionowego prostokąta, zwieńczone łukiem odcinkowym z detalem łęku i ząbkowania nad nimi. Gzyms międzykondygnacyjny z detalem ząbkowania. Stolarka okienna zróżnicowana – oryginalna metalowa o drobnych podziałach. Drzwi do części gospodarczej drewniane, płycinowe, zwieńczone łukami odcinkowymi. Drzwi do części mieszkalnej – drewniane, wtórne. Całość w białej cegle, czerwone aplikacje w narożach, opaskach okiennych, zwieńczeniach i gzymsie.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: średni
Zabrudzenia i ubytki cegły.

Zachować budynek, jego bryłę i formę.
Zachować ceglane elewacje.
Wymienić pokrycie dachowe na blachę tytan-cynk.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

Karta nr

1. Nazwa

UKŁAD RURALISTYCZNY

2. Czas powstania

XV.w

3. Miejscowość

OSTROWITE

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

ul. Szkolna / Główna

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie

powiat: chojnicki

gmina: Chojnice

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Duża wieś sołectwa gminy Chojnice licząca 492 mieszkańców (dane z XII 2019 r.). Ostrowite pojawiło się w zapisach historycznych po raz pierwszy (jako Ostirwig) w momencie lokacji w 1338 r. W 1408 r. Heinrich von Schwelborn nadał w zamian za czynsz Hannesowi Sulesdorf i mieszkańcom pobliskie Jezioro Ostrowite z wyjątkiem wyspy, którą zatrzymał dla zakonu krzyżackiego. W 1402 r. powstał istniejący do dziś ceglany gotycki kościół parafialny, konsekrowany w 1435 r. Ostrowite miało wówczas status parafii w dekanacie tucholskim i należało do archidiecezji gnieźnieńskiej. W wyniku wojen polsko – krzyżackich Ostrowite utraciło sporą część mieszkańców. Zakon krzyżacki sprowadził na te tereny z terytorium Niemiec z Westfalii (najwięcej z okolic Osnabrück), osadników, byli nimi tzw. Kosznajdrzy – katolicki lud rolniczy. Kosznajdrzy stanowili świadomą swego pochodzenia i odrębności kulturowej grupę etniczną. Potomkowie osadników z XV wieku zamieszkiwali Ostrowite i pobliskie wsie, zachowując wiarę katolicką, język dolnoniemiecki i kulturę niemiecką, aż do końca II wojny światowej. W XIX wieku pojawił się określający ich termin Kosznajdrzy, a rejon ich zamieszkania, za którego centrum uważane było Ostrowite, nazywano Kosznajderia. Sołectwo Ostrowite graniczy z następującymi sołectwami gminy Chojnice: Silno, Granowo, Nowe Ostrowite (wydzielone z sołectwa Ostrowite w 2010 r.) i Ciechocin. We wsi Ostrowite znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Świątynia została zbudowana w 1402 r., z inicjatywy Zakonu Krzyżackiego.

Zachowany układ wrzeciona, z zachowanym w jego centralnej części kościoła oraz cmentarza. Zachowany układ zabudowy zewnętrznej.

Wartość: wysoka

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: dobry

Zachować układ

Utrzymać sposób zabudowy zewnętrznej

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Pracownia Projektowo – Urbanistyczno –
Konserwatorska „ABAKUS” Chorzów,
grudzień 2024 r.
mgr inż. arch. Łukasz Niewiara
mgr Ewa Pilarska- Świerszcz

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

